

Ольга Бабіч,
кандидат педагогічних наук
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького
ORCID.ORG/0000-0002-4303-2913

РОЛЬ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ В ІНШОМОВНІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ- ПРИКОРДОННИКІВ

Статтю присвячено характеристиці міждисциплінарних зв'язків в іншомовній підготовці майбутніх бакалаврів зі спеціальності «Безпека державного кордону». Навчальна дисципліна «Іноземна мова за професійним спрямуванням» пов'язана з обов'язковими і вибірковими компонентами освітньої програми підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Іншомовна професійна підготовка курсантів передбачає оволодіння загальними, професійними компетентностями за спеціальністю, компетентностями за вибором навчального закладу, компетентностями за вибором курсанта. Цикл загальної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників передбачає зв'язок іншомовної професійної підготовки курсантів з обов'язковими дисциплінами загальнонаукової компоненти і вибірковими дисциплінами (за вибором навчального закладу).

***Ключові слова:** міждисциплінарні зв'язки; іншомовна професійна підготовка; майбутні офіцери-прикордонники.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. З огляду на провідну концепцію професійної освіти на сучасному етапі розвитку суспільства здійснити підготовку компетентного, успішного, конкурентоспроможного фахівця військової сфери, майбутнього офіцера, можливо лише за умови сформованості в нього іншомовного професійного спілкування, що потребує оволодіння ним відповідними вміннями. У зв'язку з цим в Україні все більше уваги приділяється проблемі викладання іноземних мов з урахуванням професійних потреб. У сучасних умовах перед системою військової освіти постало важливе та складне завдання, яке полягає в підготовці та вихованні високопрофесійних кадрів для Державної прикордонної служби України (ДПСУ). Без міждисциплінарних зв'язків неможливо вирішити сучасні завдання реформи вищої військової освіти, яка вимагає об'єднання загального і професійного навчання, зміцнення зв'язку навчання з практичною діяльністю.

Професійна підготовка курсантів Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (НАДПСУ) реалізуються під час вивчення всіх навчальних дисциплін, слід підкреслити, що основою для вивчення іноземної мови є дисципліни усіх циклів підготовки, які систематизують знання про норми професійного спілкування, культуру поведінки, фонові знання, екстралінгвістичну інформацію й безпосередньо забезпечують формування іншомовної комунікативної компетентності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор. Особливості професійної підготовки фахівців-прикордонників за кордоном, а саме у США вивчає у своїх роботах І. Блощинський [1; 2]. Наукові дослідження з питань використання електронних навчально-методичних комплексів для вдосконалення підготовки майбутніх бакалаврів філології та навчання іноземної мови за професійним спрямуванням майбутніх офіцерів-прикордонників на основі ІКТ розкрито у працях таких науковців як: І. Блощинський, О. Галус, І. Почекалін, Д. Таушан [3; 4].

Питаннями впровадження міждисциплінарних зв'язків у навчанні англійської мови в закладах вищої освіти (ЗВО) займалися у своїх наукових дослідженнях Н. Василюшина [5], М. Гриньків [7], Н. Євтушенко [8], О. Єфімова [9] та ін.

Проте, численні дослідження все ж не стосуються специфіки підвищення рівня іншомовної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників шляхом впровадження міждисциплінарних зв'язків у процес навчання англійської мови майбутніх офіцерів-прикордонників.

Метою статті є охарактеризувати міждисциплінарні зв'язки в іншомовній підготовці майбутніх бакалаврів зі спеціальності «Безпека державного кордону».

Методи дослідження: аналіз, синтез, систематизація наукової педагогічної літератури, нормативних документів, узагальнення.

Виклад основного матеріалу. З метою забезпечення підрозділів охорони кордону кваліфікованими офіцерськими кадрами з військовою освітою на базі НАДПСУ проводиться підготовка фахівців галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» спеціальності 252 «Безпека державного кордону» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

Підготовка «бакалавра» за спеціальністю 252 «Безпека державного кордону» передбачає термін навчання 3 роки 10 місяців із загальним бюджетом часу 7200 годин (240 єврокредитів), з яких 1440 годин – цикл загальної підготовки, 5760 годин – цикл професійної підготовки. Метою вивчення навчальної дисципліни ОК 8 «Іноземна мова за професійним спрямуванням» майбутніх бакалаврів безпеки державного кордону є оволодіння курсантами іншомовною комунікативною компетенцією і вміннями та навичками перекладацької діяльності для виконання службових обов'язків під час охорони державного кордону. У процесі досягнення мети навчання передбачається комплексна реалізація виховних і освітніх цілей. Дана дисципліна безпосередньо пов'язана з теоретичними та практичними дисциплінами, які вивчаються в академії. Курсант, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *знати:* лексичний матеріал з вивчених тем; правила вживання граматичних конструкцій в усному та письмовому мовленні; основні особливості прикордонної та правоохоронної діяльності країн, мова яких вивчається, та України; *вміти:* читати та перекладати тексти

на суспільно-політичну та прикордонну тематику; використовувати фахову та суспільно-політичну лексику в процесі професійного спілкування; виконувати реферативний переклад текстів за фахом з української мови на англійську; граматично правильно будувати висловлювання за професійно-орієнтованими темами; спілкуватися англійською мовою в разі виникнення службової необхідності; *ознайомитись*: з методикою самостійної роботи щодо удосконалення знань з англійської мови; з основними видами словниково-довідкової літератури і особливостями роботи з ними; з особливостями законодавчої та виконавчої систем країн, мова яких вивчається. Запланована навчальна діяльність включає практичні заняття – 210 год., контрольна робота – 16 год., підсумковий контроль – 14 год., індивідуальна робота – 122 год., самостійна робота – 118 год.; разом – 480 год.

Іноземна мова, як ніяка інша дисципліна, відкрита для численних міждисциплінарних зв'язків, для використання інформації з інших галузей знань. Мета міждисциплінарних зв'язків під час вивчення іноземної мови залежить від змісту й обсягу міжпредметного матеріалу, ступеня спорідненості навчальних дисциплін чи функціонування мовних одиниць. Найчастіше ці зв'язки використовують для поповнення та поглиблення знань про мову, вдосконалення мовленнєвих умінь і навичок; порівняння й зіставлення споріднених або відмінних мовних фактів, явищ; для розширення ерудиції курсантів, введення нових відомостей про мову чи інші сфери людських знань. У сучасній педагогічній науці існує думка про те, що встановлення зв'язків між різними дисциплінами має особливе значення для підвищення ефективності засвоєння знань, а також – для загального інтелектуального розвитку студента [8]. На думку науковця С. Гончаренка, міждисциплінарні зв'язки, що реалізуються через взаємне узгодження навчальних програм, відображають комплексний підхід до навчання, формують конкретні знання, а також створюють умови для формування цілісного наукового світогляду, конкретизують і узагальнюють комплексну систему знань» [6].

Міждисциплінарні зв'язки є фундаментом для повноцінного сприйняття і розуміння нових знань, формування навичок і розвитку вмінь; вони дозволяють узагальнювати і систематизувати мовний і мовленнєвий досвід; забезпечують повноту знань. Такі зв'язки характеризують логічний зв'язок різних дисциплін, послідовність знань тощо.

Механізм міждисциплінарних зв'язків є одним із важливих складників освітнього процесу, що визначає рівень кваліфікації випускника закладу вищої освіти. Тому для вирішення комплексу завдань, які ставляться перед вищим військовим закладом освіти, значної ваги набуває забезпечення міждисциплінарних зв'язків, що реалізуються в циклах підготовки всіх навчальних дисциплін. Особливістю іноземної мови як навчальної дисципліни є те, що вона є предметом навчання і в той же час – важливим засобом спілкування і пізнання. Тому іноземна мова, як жодна інша

навчальна дисципліна, відкрита для використання знань, змісту інших навчальних дисциплін. Міждисциплінарні зв'язки – це вираження фактичних зв'язків, що встановлюються у процесі навчання (або у свідомості курсанта), між різними навчальними дисциплінами. Ці зв'язки відіграють важливу роль у підвищенні практичної і науково-теоретичної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників, істотною особливістю якої є оволодіння ними узагальненим характером пізнавальної діяльності.

Реалізація міждисциплінарних зв'язків нерозривно пов'язана із загальною мотивацією навчальної діяльності на заняттях з іноземної мови. Викладання іноземної мови просто неможливе без застосування міждисциплінарних зв'язків і тих можливостей, які вони відкривають, оскільки сама суть викладання іноземної мови за професійним спрямуванням полягає у вивченні основних тем спецпредметів із фаху іноземною мовою. Це надзвичайно полегшує мотивацію навчання і з дисципліни, і в цілому. І навіть, більше, в цьому випадку дуже поживає освітній процес із дисципліни, привносить у заняття неймовірне емоційне поживлення, непідробний інтерес, зацікавлення, заохочення і, відповідно, якість навчання різко підвищується, і поліпшується результат навчання. Застосування міждисциплінарних знань із літератури, історії неможливо оминати на заняттях з іноземної мови. Не кажучи вже про рідну мову, що виражається у зіставленні та порівняльній характеристиці фактів і явищ рідної й іноземної мов. Зіставлення споріднених і порівняння відмінних мовних явищ у різних мовах допомагають глибше осмислити закони розвитку мови, і відповідно, у вивченні в загальному самих дисциплін, кращого розуміння структури як рідної, так і іноземної мов. Навчання професійного іншомовного мовленнєвого спілкування на міжпредметній основі дозволяє виявити потенційні можливості курсантів, навчити їх підкріпляти тему бесіди фактами з дисциплін за профілем майбутньої спеціальності, суміжних дисциплін, а також – знаннями з особистого досвіду. Реалізація міждисциплінарних зв'язків сприяє більш науковій організації освітнього процесу і є стимулювальним чинником навчання іноземної мови. Як відомо, якість навчання, в тому числі й іноземної мови, залежить від того, наскільки воно вмотивовано в очах курсантів. Реалізація ж міждисциплінарних зв'язків як ніщо інше забезпечує мотивацію навчальної діяльності [7].

Міждисциплінарні зв'язки, як і будь-який принцип навчання, має властивість всезагальності, реалізується в кожній навчальній дисципліні. Необхідність і доцільність міждисциплінарних зв'язків підтверджується передовим педагогічним досвідом викладачів і багаточисельними загальнопедагогічними і методичними дослідженнями [9].

Міждисциплінарні зв'язки здійснюються з навчальною, розвивальною та виховною цілями. Навчальна мета: поглибити, збагатити знання, навчити практично використовувати знання, сприяти усвідомленому сприйняттю нового матеріалу, причинно-наслідковим зв'язкам, забезпечити доступність, міцність системи знань, їх багатосторонній характер. Розвивальна мета:

розвивати світогляд, логічне мислення, мовлення, пам'ять, творчі й комплексні вміння, інтереси і самостійність курсантів. Виховна мета: всебічно розвивати особистість, формувати цілісний світогляд, готувати до самостійної праці, профорієнтувати курсантів. Викладачі іноземної мови повинні володіти професійно-педагогічними вміннями здійснювати міждисциплінарні зв'язки: самостійно вивчати психолого-педагогічну й методичну літературу, робити її аналіз та узагальнення; вивчати досвід учених щодо здійснення міждисциплінарних зв'язків; аналізувати проведені ними заняття з погляду здійснення міждисциплінарних зв'язків; планувати реалізацію міждисциплінарних зв'язків у кожній конкретній навчальній темі з дисципліни, обраної спеціальності; методично опрацьовувати заняття, а також позакласні заходи міжпредметного змісту з позицій єдності навчання й виховання. Міждисциплінарні вміння – це здатність курсанта встановлювати й засвоювати зв'язки у процесі перенесення й узагальнення знань і вмінь із суміжних дисциплін. Такі вміння курсантів – це способи діяльності, які забезпечують міждисциплінарні зв'язки, а саме: узагальнені вміння розумової діяльності, логічні операції, спільні для всіх навчальних дисциплін (аналіз, синтез, узагальнення); уміння творчої діяльності, які формуються при вирішенні аналогічних за своєю структурою дій пізнавальних завдань різного предметного змісту. Навчання професійного мовленнєвого спілкування на міжпредметній основі дозволяє виявити потенційні можливості курсантів неможливих закладів вищої військової освіти, навчити їх підкріпляти тему бесіди фактами як дисциплін за профілем майбутньої спеціальності, так і суміжних дисциплін, а також знаннями з особистого досвіду [7].

Навчальна дисципліна «Іноземна мова за професійним спрямуванням» пов'язана з *обов'язковими компонентами* освітньої програми ОК: ОК 01 Історія України та української культури, ОК 02 Українська мова за професійним спрямуванням, ОК 03 Філософія, ОК 04 Соціологія та релігієзнавство, ОК 05 Політичні та економічні системи, ОК 06 Основи природничих і технічних знань, ОК 07 Безпека життя і діяльності, ОК 09 Тактика прикордонної служби, ОК 10 Прикордонний контроль, ОК 11 Загальна тактика, ОК 12 Основи кінології, ОК 15 Правове забезпечення охорони кордону, ОК 20 Зв'язок в прикордонних підрозділах; *вибірковими компонентами* освітньої програми ВБ: ВБ 03 Етика професійної діяльності прикордонника, ВБ 06 Спеціальна дисципліна, ВБ 07 Практична підготовка, ВБ 08 Засоби посилення прикордонних підрозділів.

Іншомовна професійна підготовка курсантів першого рівня вищої освіти, галузь знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону», за спеціальністю 252 «Безпека державного кордону», кваліфікація «Бакалавр безпеки державного кордону», професійна кваліфікація «Офіцер тактичного рівня» передбачає оволодіння *загальними компетентностями* ЗК: ЗК-2 здатність до усної та письмової ділової комунікації державною та іноземною мовами для спілкування у професійній та соціально-культурній сферах, володіння фаховою термінологією, здатність до усвідомленого

поповнення і розширення комунікативних навичок у професійній сфері впродовж життя; ЗК-4 вміння виявляти, ставити та вирішувати завдання, застосовувати знання у процесі професійної діяльності у практичних ситуаціях, розуміти і використовувати ідеї і думки та генерувати нові ідеї; ЗК-6 здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); ЗК-7 здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК-8 здатність працювати в команді із використанням навичок міжособистісної взаємодії, цінування та поваги різноманітності і мультикультурності, мотивувати людей та рухатися до спільної мети; *професійними компетентностями за спеціальністю* ПК1: ПК1-4 здатність збирати, обробляти, оцінювати й аналізувати інформацію з різних джерел, використовувати методи обробки інформації, профілювання ризиків, кримінального аналізу та криміналістики, виконувати комп'ютерні обчислення, що мають відношення до оцінки обстановки, прийняття рішення та оцінки ефективності застосування підрозділів; ПК1-10 здатність урахувати психологічні та інших особливості різних культур, менталітету, релігійних та етнічних груп, відмінності людей та їх вплив на поведінку, людські взаємовідносини та виконання функції охорони державного кордону, поводитись неупереджено, упевнено, професійно, наполегливо, ввічливо; *компетентностями за вибором навчального закладу* ПК2: ПК2-3 розуміння основних положень етичної і естетичної теорії, естетичної культури, природи моральних і естетичних цінностей, принципів і норм загальнолюдської моралі та культури фахової діяльності офіцера-прикордонника, поведінки та спілкування в сучасних складних морально-етичних проблемах; *компетентностями за вибором курсанта* ПК3: ПК3-3 здатність ефективно виконувати службові обов'язки із застосуванням іншомовного спілкування під час здійснення процедур прикордонного контролю та проведення співбесід із особами, які перетинають державний кордон [10].

Програмними результатами навчання зі спеціальності щодо іншомовної професійної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників є оволодіння культурою спілкування діловою мовою та однією із іноземних мов на рівні Стандартизованого мовного рівня СМР2 за критеріями тестування STANAG 6001. Програмні результати навчання за вибором навчального закладу передбачають застосування знань стандартів Європейського кодексу етики правоохоронця та Національних норм етики прикордонників; принципів дотримання прав людини, традицій прикордонної служби, вимог стандартів культури прикордонної служби та прикордонного контролю.

Відповідно до плану навчального процесу цикл загальної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників включає обов'язкові дисципліни загальнонаукової компоненти: «Історія України та української культури», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова за професійним спрямуванням». Цикл професійної підготовки фахової компоненти (за спеціальністю) включає дисципліну «Прикордонний

контроль». Вибіркові дисципліни (за вибором навчального закладу), які спрямовані на іншомовну професійну підготовку курсантів є такі: «Етика професійної діяльності прикордонника». Дисципліни спеціалізації за вибором курсанта: «Організація та здійснення контролю другої лінії в пунктах пропуску», «Міжнародно-правове врегулювання дотримання прав людини при перетині державного кордону», «Іноземна мова для службового застосування в пунктах пропуску».

Згідно з матрицею відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми, обов'язкова компонента (дисципліна) ОК 08 «Іноземна мова за професійним спрямуванням» має такі програмні результати навчання (ПРН) зі спеціальності: ПРН-2 застосовувати процедури прикордонного контролю та прикордонної служби, правозастосовної та правоохоронної діяльності в різних умовах обстановки, розробляти відповідну документацію, звіти, складати процесуальні документи; ПРН-5 організувати комплексне функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, застосування сил і засобів у різних умовах обстановки, всі види бойового, ресурсного та інженерно-технічного забезпечення; ПРН-10 володіти культурою спілкування діловою мовою та однією із іноземних мов на рівні Стандартизованого мовного рівня СМР2 за критеріями тестування STANAG 6001.

Висновки за результатами дослідження. Таким чином, проблема міждисциплінарних зв'язків є дуже актуальною, адже взаємний зв'язок дисциплін усіх циклів підготовки майбутніх бакалаврів безпеки державного кордону зумовлено завданнями комплексного підходу до навчання та виховання. Використання міждисциплінарних зв'язків під час вивчення курсантами дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» є одним з ефективних засобів професіоналізації освітнього процесу; підвищує професійно-спрямовану орієнтацію майбутніх офіцерів-прикордонників та розвиває в них схильність до узагальнення, структурного сприйняття матеріалу, покращує їх культурно-комунікативну діяльність і сприяє формуванню іншомовної професійної компетентності. Реалізація міждисциплінарних зв'язків в іншомовній підготовці майбутніх бакалаврів зі спеціальності «Безпека державного кордону» є засобом мотивації освітнього процесу у НАДПСУ, а також стимулюючим чинником щодо оволодіння майбутньою професійною діяльністю.

Перспективами подальших досліджень – охарактеризувати основні підходи щодо іншомовної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників; дослідження чинників, що впливають на формування іншомовної професійної компетентності курсантів-прикордонників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bloschchynskiy I. H. Peculiarities of professional training of the US Border Patrol Special Operations Group's agents. Comparative Professional Pedagogy. 2017. Vol. 7. Issue 3. pp. 42–48.

2. Bloshchynskiy I. Peculiarities of US Border Guard Officer's Training at the Federal Law Enforcement Training Center Using Online Campus. *Comparative Professional Pedagogy*. 2015. Vol. 5. Issue 4. pp. 57–61.

3. Блощинський І., Галус О., Почечалін І., Таушан Д. Використання електронних навчально-методичних комплексів для вдосконалення підготовки майбутніх бакалаврів філології. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Т. 66. № 4. С. 105–121. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2327>

4. Блощинський І. Г. Використання спеціалізованого програмного додатку Anki під час самостійної професійної іншомовної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до складання державних екзаменів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Т. 58. № 2. С. 49–58. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1605>.

5. Василишина Н. М. Міжпредметні зв'язки у процесі навчання іноземної мови студентів з міжнародного бізнесу. *Наукові записки: збірник наукових праць; МОНМС України, НПУ ім. М.П. Драгоманова* : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, Вип. 120. Київ, 2014. С. 34-39.

6. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / під ред. С. Головка : Либідь, Київ, 1997. 374 с.

7. Гриньків М. І. Реалізація міжпредметних зв'язків на уроках англійської мови. URL: <http://vivproflicej.com.ua/image/data/vukladachi/Grunkiv.doc>.

8. Євтушенко Н. І. Інтеграція іноземних мов за професійним спрямуванням із дисциплінами гуманітарного циклу. *Педагогіка вищої та середньої школи*. Вип. 38. 2013. С. 205–208.

9. Єфімова О. М. Міжпредметні зв'язки у процесі навчання іноземним мовам та їх вплив на якість підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Сер.: Філологічна. 2012. Вип. 23. С. 266–267. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2012_23_87.

10. Освітньо-професійна програма підготовки першого (бакалаврського) рівня. Галузь знань – 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону». Спеціальність – 252 «Безпека державного кордону». Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2018. 55 с.

REFERENCES

1. Bloshchynskiy I. H. (2017). Peculiarities of professional training of the US Border Patrol Special Operations Group's agents. *Comparative Professional Pedagogy*. Vol. 7. Issue 3. 42–48. (in English).

2. Bloshchynskiy I. (2015). Peculiarities of US Border Guard Officer's Training at the Federal Law Enforcement Training Center Using Online Campus. *Comparative Professional Pedagogy*. Vol. 5. Issue 4. 57–61. (in English).

3. Bloshchynskiy I., Halus O., Pochekalin I., and Taushan D. (2018). Vykorystannia elektronnykh navchalno-metodychnykh komplexiv dlia vdoskonalennia pidhotovky maibutnykh bakalavriv filolohii. [Use of electronic educational and methodological software packages for improving the preparation of future bachelors of philology]. *Information technologies and learning tools*. Vol. 66. No 4. 105–121. Available at : <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2327>. (in Ukrainian).

4. Bloshchynskiy I. H. (2017). Vykorystannia spetsializovanoho prohramnoho dodatku Anki pid chas samostiinoi profesiinoi inshomovnoi pidhotovky maibutnih ofitseriv-prykordonnykiv do skladannia derzavnyh ekzameniv. [Usage of Anki specialised program application during future Border Guard officers' independent foreign language professional training for passing state examination]. *Information technologies and learning tools*. Vol. 58. No 2. 49–58. Available at : <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1605>. (in Ukrainian).

5. Vasylyshyna, N.M. (2014). Mizhpredmetni zviazky u protsesi navchannia inozemnoi movy studentiv z mizhnarodnoho biznesu [Interdisciplinary ties in the process of teaching

students the foreign language on international business] Naukovi zapysky: zbirnyk naukovykh prats; MONMS Ukrainy, vyd-vo NPU im. M.P. Drahomanova, Vyp. 120, 34-39. (in Ukrainian).

6. Honcharenko, S. U. (1997). Ukrayinskyi pedahohichnyi slovnyk [Ukrainian pedagogical dictionary] pid red. S. Holovko. Kyiv : Lybid, 374 (in Ukrainian).

7. Hrynkiv, M. I. Realizatsiya mizhpredmetnykh zviazkiv na urokakh anhliiskoi movy [Interdisciplinary ties implementation at the English lessons] Available at : <http://lvivproflicej.com.ua/image/data/vukladachi/grunkiv.doc>. (in Ukrainian).

8. Yevtushenko, N. I. (2013). Intehratsiia inozemnykh mov za profesiinym napriamkom z dystsyplinamy humanitarnoho tsyклу [Integration of foreign languages for specific purposes with humanities disciplines cycle]. Pedahohika vyshchoi ta serednoi shkoly. Vyp. 38. 205-208. (in Ukrainian).

9. Yefimova, O. M. (2012). Mizhpredmetni zviazky v protsesi navchannia inozemnym movam ta yikh vplyv na yakist pidhotovky kursantiv vyshchykh viyskovykh navchalnykh zakladiv [Interdisciplinary ties in the process of teaching the foreign languages and their impact on the quality of cadets training of higher military educational establishments]. Naukovi zapysky Natsional'nyy universytet «Ostrozka akademiia». Filolohichna. Vyp. 23. 266-267. Available at : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2012_23_87. (in Ukrainian).

10. Osvitno-profesiina prohrama pidhotovky pershoho (bakalavrskoho) rivnia. (2018). [Education and professional program of the first level (Bachelor) training] Haluz znan - 25 «Viiskovi nauky, natsionalna bezpeka, bezpeka derzhavnoho kordonu». Spetsialnist - 252 «Bezpeka derzhavnoho kordonu». Khmelnytskyi: NADPSU, 55 (in Ukrainian).

РЕЗЮМЕ

Ольга Бабич,

кандидат педагогических наук

Национальная академия Государственной пограничной службы Украины имени Богдана Хмельницкого

Роль междисциплинарных связей в иноязычной профессиональной подготовке будущих офицеров-пограничников

Данное исследование посвящено характеристике междисциплинарных связей в иноязычной подготовке будущих бакалавров по специальности «Безопасность государственной границы». Учебная дисциплина «Иностранный язык за профессиональным направлением» связана с обязательными и выборочными компонентами образовательной программы подготовки первого (бакалаврского) уровня высшего образования. Иноязычная профессиональная подготовка курсантов предусматривает овладение общими, профессиональными компетентностями за специальностью, компетентностями за выбором учебного заведения, компетентности за выбором курсанта. Цикл общей подготовки будущих офицеров-пограничников предусматривает связь иноязычной профессиональной подготовки курсантов с обязательными дисциплинами общенаучной компоненты и избирательными дисциплинами (за выбором учебного заведения).

Ключевые слова: междисциплинарные связи; иноязычная профессиональная подготовка; будущие офицеры-пограничники.

SUMMARY

Olha Babich,
Candidate of Pedagogical Sciences
National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine
Named after Bohdan Khmelnytskyi

The Role of Interdisciplinary Ties in the Foreign Language Professional Training of the Future Border Guard Officers

Introduction: *The professional training of cadets at the National academy of the State Border Guard Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi is conducted at all the educational disciplines but it's necessary to highlight that the basis of studying the foreign language is the general cycle that systemizes the knowledge about the norms of professional communication, cultural behavior, background knowledge, extralinguistic information that provide mastering the foreign communicative competence .*

Purpose: *to characterize the interdisciplinary ties in foreign language training of future bachelors on specialty "State Border Security".*

Methods of research: *analysis, synthesis, systematization of scientific pedagogical manuals, normative documents, generalization.*

Originality: *the problem of interdisciplinary ties is very relevant because the mutual ties of disciplines are caused by the task of complex approach to the education and upbringing. The usage of interdisciplinary ties during studying the disciplinary "The Foreign Language for Specific Purposes" is one of the efficient means of professionalization of educational process. It increases the professional orientation of future border guard officers and develops their general and cultural activity and facilitates the foreign communicative competence formation. The realization of interdisciplinary ties in the foreign language training of future border security bachelors is the motivation means of educational process and also stimulation factor as for mastering the future professional activity.*

Conclusion: *The educational discipline "The Foreign Language for Specific Purposes" is connected with compulsory and selective components of educational program training of the first (bachelor) level of higher education. The foreign professional training of cadets includes mastering of general competences, speciality professional competences, selective competences of the educational establishment, and selective competences of cadets. General training cycle of future border guard officers' educational curriculum includes the interconnection of foreign language professional cadets training with the disciplines of all cycles of training.*

Key words: *interdisciplinary ties; foreign language professional training; future border guard officers.*